

HEMBYSE ARCHEOLOGIE

ARDOOIE, Stationsstraat 63

ONDERZOEKSRAPPORT HEMBYSE ARCHEOLOGIE

N°. 57

ONDERDEEL 3: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

VOORONDERZOEK ZONDER INGREEP IN DE

BODEM

Bureaustudie

De Smaele Bart & Pieters Hadewijch

2018

INHOUDSOPGAVE

1	ADMINISTRATIEVE FICHE	3
2	INLEIDING	4
2.1	Juridisch kader	4
2.2	Onderzoeksopdracht	5
3	GEMOTIVEERD ADVIES	8
3.1	Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek.....	8
3.2	Impactbepaling van de geplande werken	9
3.3	De waardering van de site.....	10
3.4	Bepaling van de maatregelen	12
4	PROGRAMMA VAN MAATREGELEN.....	13
4.1	Vraagstelling en onderzoeksdoelen	13
4.2	Onderzoeksstrategie en -methode.....	13
4.3	Onderzoekstechnieken	14
4.4	Afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk.....	14
4.5	Randvoorwaarden.	14
5	BESLUIT	15
6	LIJST VAN GEBRUIKTE GRONDPLANNEN.....	17
7	LIJST VAN FIGUREN.....	18

1 ADMINISTRATIEVE FICHE

Projectcode Onroerend Erfgoed	2018H138
Projectgebied	Ardoorie, Stationsstraat 63
Grootte projectgebied	4095 m ² , waarvan 1652 m ² bodemingreep
Ligging	West-Vlaanderen, Ardoorie, Stationsstraat 63
Lambert 72-coördinaten (m)	(NO): X: 67830,717 x Y: 186428,874 meter (ZW) X: 67917,85 x Y: 186287,683 meter
Kadaster	Afdeling: 1 Sectie: A Percelen: 968V, 968W, 950G (deels)
Initiatiefnemer	Zie privacyfiche
Uitvoerder	Hembyse Archeologie
Interne projectsigle Hembyse Archeologie	ARD-STA
Type onderzoek	Archeologienota
Verantwoordelijke uitgever van het onderzoeksrapport	Hembyse Archeologie
Plaats en Jaar van uitgave	Gent, 2018
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Bibliografische referentie	De Smaele B. & Pieters H., 2018. <i>Archeologienota naar aanleiding van een nieuwbouwproject te Ardoorie, Stationsstraat 63</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 57, Gent.
Termijn van het onderzoek	7 werkdagen
Betrokken actoren en specialisten met vermelding van rol/functie	Hadewijch Pieters/erkend archeoloog/veldwerkleider Bart De Smaele/erkend archeoloog Hembyse BVBA/erkend archeoloog
Gecontacteerde regiospecialisten	Niet van toepassing
Resultaten	Alluviale vlakte, 20 ^e -eeuwse bebouwing
Aanbeveling	Geen verder onderzoek
Bewaarplaats archief	Hembyse Archeologie
Van toepassing zijnde Onroerenderfgoeddepot	Er is geen erkend depot van toepassing
Opmerkingen	Nvt.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.

2 INLEIDING

2.1 Juridisch kader

Op 9 augustus 2018 werd Hembyse Archeologie de opdracht verleend om het archeologisch kennispotentieel van een projectgebied langs de Stationsstraat 63 te Ardoeie te onderzoeken, dit conform het Onroerend Erfgoeddecreet van 12 juli 2013. Dit dient te gebeuren in de vorm van een archeologienota.

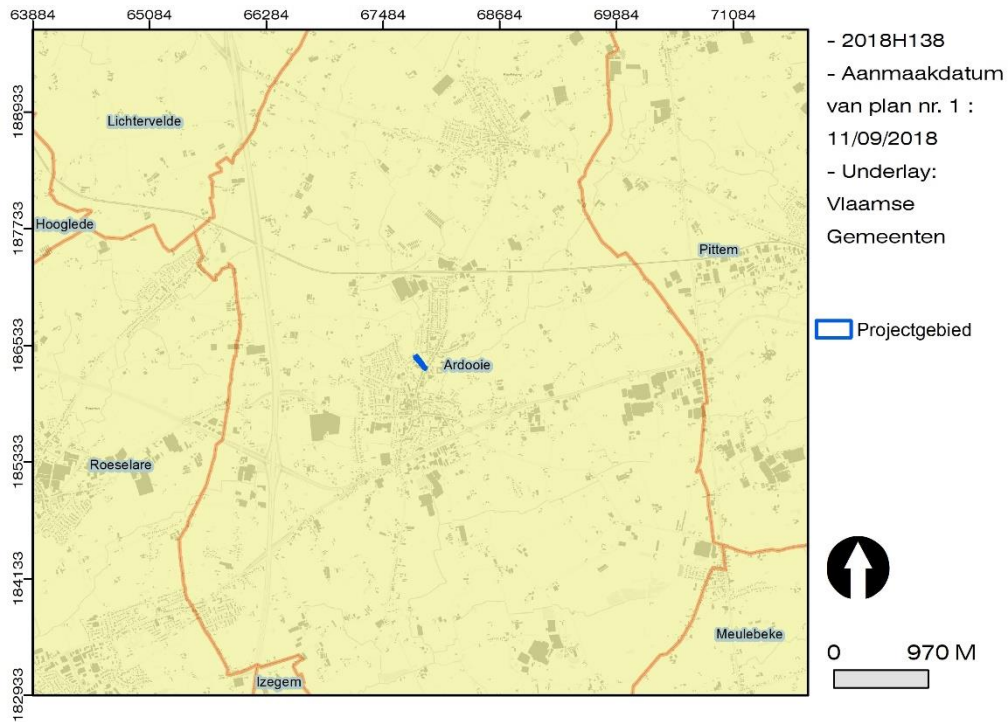
De archeologienota bestaat in zijn geheel uit drie delen:

1. Privacyfiche (niet publiek beschikbaar)
2. Het Verslag van Resultaten
3. Het Programma van Maatregelen

Voorliggend document is het derde onderdeel, namelijk het **Programma van Maatregelen**. Hierin worden de maatregelen beschreven om het kennispotentieel van het onderzoeksgebied definitief vast te stellen. Dit gebeurt op basis van de gegevens uit het Verslag van Resultaten.

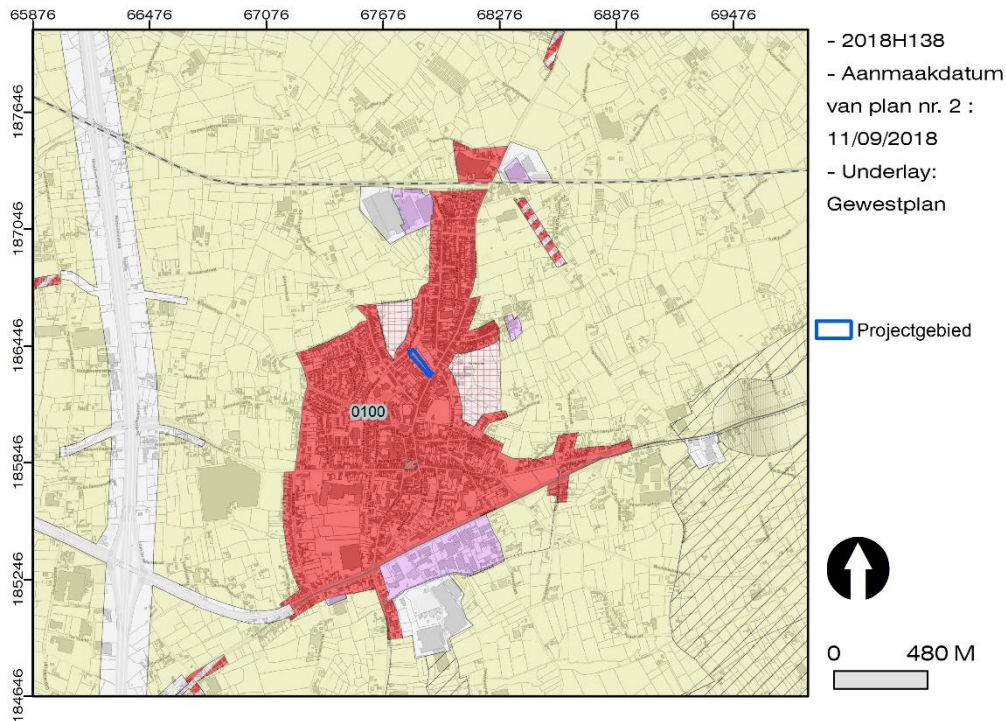
2.2 Onderzoeksopdracht

Het onderzoeksgebied waarvoor een archeologienota dient te worden opgemaakt bevindt zich in het Vlaamse Gewest, Provincie West-Vlaanderen, Gemeente Ardoioe, tussen de Stationsstraat 63 in het zuidoosten, de Oude Lichterveldsestraat in het westen en de Pourbusstraat in het noordwesten.

Figuur 1. Situering van het volledige onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse Gemeenten.

De gemeente Ardoorie valt binnen het origineel gewestplan 'Roeselare – Tielt', dat dateert uit 1980. Het onderzoeksgebied bevindt zich volgens dat gewestplan in een woongebied (code 0100).

Figuur 2. Situering van het volledige onderzoeksgebied ten opzichte van het Gewestplan.

6

Concreet is getracht vast te stellen of een archeologische site binnen het projectgebied aanwezig is en wat de karakteristieken en de bewaringstoestand hiervan zijn. Tevens werd de impact van de toekomstige werken op de ondergrond en het eventueel archeologisch erfgoed vastgesteld.

De resultaten van dit onderzoek laten toe een gemotiveerd advies te formuleren met betrekking tot de vervolgstategie en de methodiek hiervan. De bureaustudie kan worden gedistilleerd tot onderstaande basisonderzoeksvragen:

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*
- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?*
- *Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?*
- *Is verder onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?*

Deze betrachting is vervat in het Verslag van Resultaten. In onderstaand onderdeel wordt de volledigheid van dit verslag getoetst en worden de vervolgstappen (= de

maatregelen) voor het onderzoeksgebied uitgelegd: er is geen verder onderzoek op de site noodzakelijk.

3 GEMOTIVEERD ADVIES

3.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Het onderzoek kadert in de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het uitvoeren van stedenbouwkundige handelingen (nieuwbouw van een appartementsgebouw met bovengrondse parkeerzone).

Het uitgevoerde vooronderzoek dat in het Verslag van Resultaten is verwerkt, is een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van een bureaustudie. Immers, het projectgebied is volledig bebouwd en begroeid.

Het bureauonderzoek zelf kon volledig worden uitgevoerd:

- het plangebied kon worden afgebakend, zowel landschappelijk als kadastraal
- reeds verstoorte zones zijn in kaart gebracht (tevens middels controleboringen !)
- de gekende ecologische en aardkundige data zijn geïnventariseerd
- de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren van het onderzoeksgebied zijn geïnventariseerd
- het betreft een archeologienota in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen, waarbij de geplande bodemingrepen in kaart zijn gebracht
- de vervolgstategie werd opgesteld

Het bureauonderzoek heeft, in zijn huidige vorm, de mogelijkheid geboden een historisch en archeologisch overzicht van het projectgebied te schetsen en om de gepaste maatregelen –enkel indien er aanwijzingen zijn voor bewaarde archeologische sites- voor het verdere verloop van het archeologische traject uit te tekenen.

3.2 Impactbepaling van de geplande werken

Op basis van de inzichten, verworven in de geplande werken binnen het projectgebied, kan worden gesteld dat de impact van de geplande werken bestaat uit de bouw van een appartementsgebouw.

De geplande werkzaamheden binnen het onderzoeksgebied behelzen de nieuwbouw van een appartementsgebouw met bovengrondse garage. Dit omvat:

- de afbraak van de bestaande bebouwing. Dit maakt echter deel uit van een lopende bouwaanvraag
- het rooien van een aantal bomen in het zuidelijke deel van het projectgebied
- het oprichten van een nieuwbouw appartement op een oppervlakte van 318,91m²
- de aanleg van nutsleidingen
- de bouw van 21 garages met een totale oppervlakte van 344,19m²
- de aanleg van een verharding als toegang tot de garages, met een minimale oppervlakte van 487,78m²
- heraanleg van het tuingedeelte in het zuidelijke deel van het projectgebied
- het construeren van een wandelbrugje over de Roobeek in de noordwestelijke hoek van het projectgebied met een minimale oppervlakte van 40,80m² (afhankelijk van de helling van het talud)

De geplande bodemingrepen vinden echter voor het grootste deel plaats in reeds verstoord terrein, waardoor de impact op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed eerder beperkt is. Gelet op deze beperkte bijkomende verstoring en het lage potentieel op archeologische kenniswinst, dienen geen maatregelen genomen te worden teneinde deze archeologische waarden vast te stellen, te registreren en waarderen, of te behoeden van vernietiging. Zie §*Programma van Maatregelen* besproken.

3.3 De waardering van de site

Op basis van de gegevens uit het verslag van resultaten kan worden gesteld dat:

1. Uit de archeologische indicatoren in de omgeving blijkt dat de regio minstens sinds de late middeleeuwen (sites met walgracht) bewoond is.
2. Het projectgebied is echter gelegen binnen het overstromingsgebied van de Rodebeek. Het gebied blijft tot in de eerste helft van de 20^e eeuw gekarteerd als een drassig gebied. Hierdoor kan gesteld worden dat er een eerder lage verwachting bestaat voor het aantreffen van archeologische sporen.
3. Wel zijn er in de omgeving aanwijzingen voor de aanwezigheid van steentijdartefactsites op lager gelegen gebieden. Echter, uit de huidige bodemopbouw, vastgesteld middels controleboringen, kan worden afgeleid dat er onder de bouwvoor geen afgedekte horizonten aanwezig zijn. De boringen toonden bovendien aan dat het projectgebied verstoord is in de zone waar de geplande werken plaatsvinden en dat er sprake is van een laag opgebrachte grond met een dikte van circa 80 centimeter. Enkel in het noordelijke deel van het projectgebied werd een min of meer natuurlijke bodemopbouw aangetroffen, waar evenmin sprake is van begraven bodems (akkerland). In deze zone zijn echter geen bodemingrepen gepland, andere dan de bouw van een brugje over de beek. Daarenboven zijn deze laag gelegen gebieden niet gunstig voor bewoning en worden dergelijke bodems hoogstens slechts seizoenaal in gebruik genomen.
4. Het projectgebied wordt gekenmerkt door -voor zover gekend uit historisch kaartmateriaal- een gebruik als moeras dat voortdurend onderhevig was aan overstromingen aangezien het geprangd zat tussen de Schelde en een dijk. Dit duidt er op dat het gebied tot op het einde van de 20^e eeuw onbewoonbaar en nauwelijks bewerkbaar was en dat ook uit jongere periodes geen archeologische sporen verwacht worden.
5. Pas in de 20^e eeuw wordt de nabije omgeving van het projectgebied opgenomen in het stedelijk weefsel van de gemeente Ardooië. Binnen het projectgebied zelf wordt in de tweede helft van de 20^e eeuw een woning met bijgebouwen opgericht in het zuidelijke deel van het projectgebied. Het noordelijke deel blijft vrij onontgonnen terrein tot op heden, en wordt ook niet opgenomen in de geplande werkzaamheden.

Op basis van deze data kan dus worden gesteld dat de kans op de aanwezigheid van goed bewaarde archeologische sporen en structuren zeer laag is. daarenboven

blijven de geplande werken bijna volledig beperkt (zowel in omvang als in diepte) tot reeds gekende verstoringen. Daarenboven zullen eventueel aanwezige archeologische sporen niet in een ruimere archeologische context geïnterpreteerd kunnen worden waardoor het kennisvermeerderingspotentieel van de site zeer klein is.

3.4 Bepaling van de maatregelen

Binnen het projectgebied zal het bodemarchief door het afbreken van de bestaande bebouwing en het oprichten van een nieuwbouw verstoord worden, waardoor strikt gezien een behoud van het mogelijk aanwezige archeologisch erfgoed in situ niet mogelijk is. Gezien het feit echter dat het verslag van resultaten aangetoond heeft dat de kans op het aantreffen van goed bewaarde archeologische sporen zeer laag is, worden verdere maatregelen niet noodzakelijk geacht. De impact van de werken op het archeologisch kennispotentieel en dus het verlies aan historische en archeologische kennis is verwaarloosbaar.

4 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

4.1 Vraagstelling en onderzoeksdoelen

Het doel van de bureaustudie was een inzicht te verkrijgen in het archeologisch potentieel van het projectgebied, alsmede de impact van de geplande werken op het archeologische erfgoed in te schatten. Aldus kan een advies gevormd worden voor de vervolgstategie op de projectlocatie.

Aan de hand van de ingezamelde data kan gesteld worden dat de verwachting met betrekking tot alle periodes zeer laag is. Bijgevolg worden verdere maatregelen niet noodzakelijk geacht en dienen geen verdere onderzoeksvragen te worden gesteld.

4.2 Onderzoeksstrategie en -methode

De onderzoeksstrategie wordt bepaald als een traject van verschillende onderzoeksmethodes, waarbij dient te worden afgewogen of deze individuele methodes mogelijk, nuttig, schadelijk en/of noodzakelijk zijn. Onderstaande tabel geeft de mogelijke onderzoeksmethodes weer.

Soort onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Evaluatie
Bureauonderzoek	JA	JA	NEE	JA	Is reeds uitgevoerd.
Archiefonderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Kan op bouwhistorisch vlak nuttige informatie opleveren, maar biedt geen meerwaarde voor de archeologische verwachting van het projectgebied. Biedt geen aanvullende informatie met betrekking tot oudere sporen.
Geofysisch onderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Grondradar of weerstandsmeting is de facto mogelijk maar zal worden vertroebeld ter hoogte van de bestaande bebouwing. Biedt weinig aanvullende informatie in zand-leembodems. Hoge kostprijs.
Veldkartering	NEE	NEE	NEE	NEE	De site is deels bebouwd en niet geploegd. Weinig effectief voor het opsporen van grondsporen
Landschappelijke boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	De site is deels bebouwd en bestaat uit een groot deel antropogene bodems.. Er zijn geen aanwijzingen voor dikke afdekkingspakketten.
Verkennde en waarnemende archeologische boringen	NEE	NEE	NEE	NEE	Er zijn geen concrete aanwijzingen voor de aanwezigheid van steentijdartefactsites binnen het projectgebied. Tevens weinig

Soort onderzoek	Mogelijk	Nuttig	Schadelijk	Noodzakelijk	Evaluatie
					effectief voor het opsporen van grondsporen.
Proefsleuven/ proefputten	NEE	NEE	NEE	NEE	Zeer lage kans op het aantreffen van goed bewaarde archeologische sporen. Hoge logistieke kosten voor het gebrek aan kenniswinst aangezien eventueel aangetroffen sporen niet in een ruimere context geïnterpreteerd kunnen worden.
Andere	NEE	NEE	NEE	NEE	Nvt.

Op basis van deze evaluatie en de reeds uitgevoerde onderzoeken, kan gesteld worden dat geen verder onderzoek op de site noodzakelijk is.

4.3 Onderzoekstechnieken

Niet van toepassing.

4.4 Afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk

Alle afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk, de geldende wettelijke basis voor het uitvoeren van archeologisch onderzoek in Vlaanderen, moeten worden gemeld en gemotiveerd.

In het Programma van Maatregelen voor dit onderzoeksgebied worden geen afwijkingen ten opzichte van de Code van Goede Praktijk voorzien.

4.5 Randvoorwaarden.

Niet van toepassing.

5 BESLUIT

Naar aanleiding van de geplande nieuwbouw van een meergezinswoning met achterliggende bovengrondse parkeerzone aan de Stationsstraat 63 te Ardoorie, werd door Hembyse Archeologie onderzocht wat het archeologisch kennispotentieel van de site is en wat de te nemen maatregelen zijn om dat kennispotentieel te vrijwaren voor vernietiging.

De bureaustudie heeft aangetoond dat het projectgebied zich bevindt op een zeer laag gelegen positie in het landschap, met name binnen de alluviale vlakte van de Rodebeek. Voornamelijk op de hogere randen van het beekdal bestaat hierdoor een bepaalde verwachting naar (tijdelijke) menselijke bewoning vanaf het Laat-Paleolithicum. Echter, in de vallei zelf, waar het projectgebied zich bevindt, is eerder sprake van een verwachting naar tijdelijke kampementen in het kader van jacht en visvangst. Om de sporen van deze jager-verzamelaars terug te vinden, zijn echter specifieke bodemomstandigheden noodzakelijk: zo moet minstens een deel van het laat-Pleistocene en/of Holocene niveau bewaard zijn. Indien dit ofwel volledig in de bouwvoor is opgenomen, ofwel volledig is verstoord door jongere menselijke activiteiten allerhande, zijn de ondiepe concentraties uit die oudste periode niet bewaard. Idealiter zijn deze sites bewaard onder afgedekte pakketten (stuifzand, veen, alluvium, colluvium) of door middel van bioturbatie gedeeltelijk als een concentratie in het onverstoorde moedermateriaal.

De controleboringen hebben echter aangetoond dat de bodemopbouw binnen het projectgebied grotendeels is verstoord, waarna een pakket van circa 80 centimeter werd opgebracht. Mogelijk is dit gebeurd bij het bouwrijp maken van het gebied voor de inplanting van de bestaande woning, maar dit is niet zeker. Hoe dan ook kan worden besloten dat de bodemopbouw in de zone waar geplande werken plaatsvinden verstoord is en dat er geen kans is op het aantreffen van goed bewaarde steentijdartefactsites.

Deze worden evenmin verwacht in het noordelijke deel van het terrein, waar een min of meer natuurlijke bodemopbouw werd vastgesteld. Echter werden geen gunstige locaties aangetroffen waarop bewoning van jagers-verzamelaars verwacht kan worden. Er kan immers melding gemaakt worden van sedimenten die werden afgezet door de beek, en dus in natte omstandigheden in een erg dynamisch milieu.

Ook voor jongere sporensites is de vastgestelde bodemopbouw in het zuidelijke deel van het projectgebied nefast. Enkel in het noordelijke deel kunnen deze mogelijk nog bewaard zijn, maar daar worden -in het kader van deze archeologienota- geen bodemingrepen gepland, waardoor het eventueel aanwezig archeologisch erfgoed hier niet bedreigd wordt. Bovendien staat het projectgebied vanaf de 18^e eeuw gekarteerd als een drassig gebied (dit is vermoedelijk vanaf het begin van het Holoceen het geval), dat niet gunstig is voor bewoning en dat hoogstens slechts seizoenaal in gebruik genomen kon worden. Pas vanaf de 20^e

eeuw, naar aanleiding van de noodzaak aan bouwgronden waardoor de lintbebouwing een stevige uitbreiding neemt, worden deze lager gelegen gebieden in gebruik genomen. Binnen het projectgebied zelf wordt in de tweede helft van de 20^e eeuw een woning met belendende garage en achterliggende bijgebouwen aan de oostzijde ingericht. Het zuidelijke deel van het projectgebied wordt hierbij als tuin ingericht, terwijl het noordelijke deel een eerder bosrijk en onontgonnen gebiedje blijft. Bijgevolg kan gesteld worden dat verder archeologisch onderzoek niet noodzakelijk wordt geacht.

6 LIJST VAN GEBRUIKTE GRONDPLANNEN

PLAN NR	Onderwerp	Analoog/digitaal aangemaakt
NR 01	Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaamse Gemeenten	digitaal
NR 02	Situering van het projectgebied op het Gewestplan	digitaal

7 LIJST VAN FIGUREN

Figuur 1. Situering van het volledige onderzoeksgebied ten opzichte van de Vlaame Gemeenten.	5
Figuur 2. Situering van het volledige onderzoeksgebied ten opzichte van het Gewestplan.	6

Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bvba.

Maatschappelijke zetel: Kastanjestraat 26, 9000 Gent

BTW: BE 0677.720.687

IBAN: BE25890214307282

BIC: VDSP BE 91

Tel. 0032 472 89 97 66

E-mail: info@hembyse.net

Website: www.hembyse.net

HEMBYSE

